נראין כלוכלין ושותין. ובסדר אליהו רבה קתני לה כלשונו שמואל נראין כלוכלין ושותין חלש לוכלין ושותין ממש מפני כבודו של אברהם ופליגא דרבי חזייה להקב"ה דקאי אבבא. והייט דכתיב (בראשית יח) אל תעבור מעל עבדך כלומר שמעת שהשכינה היה רוצה להסתלק מעל אברהם, ובמפרש (שבת דף קכז.) משמע שלפי שרלה אברהם ליתן לקראת אורחים ולהכניסם תחת להקב"ה להמתין עד שיכנים אותן דדרכיו מיניה גדולה הכנסת אורחין מהקבלת פני השכינה וקאמר נמי התם בח ורחה שלח כמדת הקב"ה מדת בשר ודם מדת בשר ודם מן הקטן יכול לומר לגדול ממתן עד שתבא לתלך ואילו בהקב"ה כתיב אל תעבור: **והוא** רחמנא לבעי לגלוגי. ואימה לתמריץ בברחמים רבה (פרשה י) דתין מלתך תחד עושה שתי שליחות ויש לומר דכתן לה עשה שתי שליחות אחת בי שם מעשה אחד שביקר את שרה וכשהלך משם לסדום לו הוחללה שליחות אחרת ודוקא במקום אחד תין עושה ג' שליחות וכב"ר (שם) יש שרשלו את להגיל את לוט ורפואת אברהם היתה מזכרת ואפילו את כמו כן לרפואת אברהם תשיב הכל שליחות אחת לרפואה והללה ענין אחד הוא הקשה הר"ר אלחנן הא משמע ליתנא דקאי שתשיבם שלילותו כדכתיב (בראשית יט) "ויחזיקו האנשים בידו" וכתיב "ויולילוהו ויניחוהו מחוץ לעיר" וכתיב בתריה שאמר ליה מלאך שבא להפוך את סדום כי לא תוכל לעשות דבר עד בואך שמה ויש לומר שתשיבם שלילותו תוך לעיר ומיכאל הלך עמו עד לוטר וגבריאל היה מנוח לותו למכר: למה

ריבה לדן ומעשה נמי בר' יוחנן בן מתיא שאמר לבנו "צא שכור לנו פועלים" הלך ופסק להן מזונות וכשבא אצל אביו אמר לו "בני אפילו אתה עושה להן כסעודת שלמה בשעתו לא יצאת ידי חובתך עמהן שהן בני אברהם יצחק ויעקב" למימרא דסעודתא דאברהם אבינו עדיפא מדשלמה דכתיב °ויהי לחם שלמה ליום אחד שלשים כור סולת, וששים כור קמח, עשרה בקר בריאים, *ועשרה בקר רעי, ומאה צאן לבד מאיל וצבי ויחמור וברברים אבוסים ואמר גוריון בן אסטיון משמיה דרב הללו לעמילן של טבחים ור' יצחק אמר הללו לציקי קדירה, ואמר ר' יצחק אלף נשים היו לשלמה כל אחת ואחת עשתה לו בביתה כך, מאי טעמא? זו סבורה "שמא אצלי סועד היום" וזו סבורה [שמא] אצלי סועד היום" ואילו גבי אברהם כתיב °ואל הבקר רץ אברהם ויקח בן בקר רך וטוב" ואמר רב יהודה אמר רב "בן בקר" אחד "רך" שנים, "וטוב" שלשה? רחם תלתא תורי לתלתא גברי הבא לכל ישראל ויהודה שנאמר °יהודה וישראל רבים כחול אשר על (שפת) הים. מאי ברבורים אבוסים? אמר רב שאובסים אותן בעל כרחן. ושמואל אמר שאבוסים ועומדים מאליהם. ורבי יוחנן אמר מביאין לו מזרעיתו בדלא אניסא. ואמר רבי יוחנן משפחה שבבהמות = שור, מובחר שבעופות = תרנגולת} אמר אמימר זבחא אוכמתא בי בטניתא דמשתכחא ביני עצרי דלא מציא

ריבה לדן. יומר על המנהג דכיון דלא לריך לאתטויי ואתני, מזוני יתירי קתמר: **פלגו.** הקמח והסולת: **לעמילן של טבחים.** תלות עטויות לעסות פי הקדירות לאחוב זוהמת הטבחין: **פלגו.** הבקר והלאן המטין בזה הפסוק: **לציקי קדירה.** תיט לשון לתין מאכל תורה אור שמאו ליק קדירה מלרי"ף בלע"ז:

ברבורים. תרגולין: **שאובסין לותן בעל כרחן.** טוחבין להם מאכל בפיהם בחזקה: **טור.** שור: **בדלא מניס.** שלא עשה מלחמה: **בדלא מניסא.** בגידול לפרותין: **וגמר.** תרעולת: **פטניתא.** המפטמת בבית, לשון אחר בפטימת בעלת כרס: **דמשתכחא בי עלורי.** בין הגיותות ואוכלת התרנגים: **דלא מלי פסיק קניה.** שאינה יכולה לפסוע קלה מרוב שמנה: **קמץ קמצ דמטעי.** רשתון שמניח לאכול שנגמר ביטולו: **לשונות כמדבל.** מעדן מלכים ושריס הוא: **מאה ס'.** כגון שלוים שגיו בעלמו: **יוקא גו מעט מיס.** על ידי שליח: **זכו לשלם.** שלם מתנות שניתנו להם במדבר על ידי משה ואהרן: **זכו לעמוד ענן.** עומד עליהם תמיד כדכתיב (במדבר יד) ועונך עומד עליהם: **לבתריס על מריס.** טייט כמי "וסכית בלוד" **וכעימוד ענן פלניי:** **ורמלו רגליכם והשענו תחת העץ.** שלח יכים ע"ז בתוך ביתו שתערביים רגילין להשתחוות לאבק רגליהן והן נדמו לו כעובדיהם: **לבר ילף ממנו ישמעאל.** ממך ילף הרגיל לעשות כן: **סוגיא תמה מנרסיקה.** להזכיר חמה בכח שלא יהו עוברי דרכים מלוים: **[ממן ממרי.** בחלן ישראל]: **כיון דחזו.** הקדום בדוק הוא: **דקא אמר.** אברהם את מילתו ושרי לתמ לתו תורת תרעה למיקס הכא: **סיינו** דמעיקרא כתיב בלבים עליו ולבסוף כתיב וירץ לקראתם: **דיקא נמי.** דתד הוא לחזיל להפך סדום: **וניפצר**

פסיא קניא °ואל הבקר רץ אברהם" אמר רב יהודה אמר רב *"בן בקר" אחד "רך" שנים, "וטוב" שלשה, ואימא חד בראמרי אינשי 'רכיך וטב'? א"כ לכתוב 'רך טוב' מאי "וטוב" ש"מ לדרשה, אימא תרי? מ"טוב" לדרשה "רך" נמי לדרשה, מתיב רבה בר עולא ואיתימא רב הושעיא ואיתימא רב נתן ברבי הושעיא °ויתן אל הנער וימהר לעשות אותו": כל חד וחד יהביה לנער חד, °ויקח חמאה וחלב ובן הבקר אשר עשה ויתן לפניהם: דקמא קמא דמטיא אייתי לקמיידו, ולמה לי תלתא תסגי בחד? אמר רב חנן בר רבא כדי להאכילן שלש לשונות בחדדל, אמר רבי תנחום בר חנילאי לעולם אל ישנה אדם מן המנהג שדרי משה עלה למרום ולא אכל לחם, מלאכי השרת ירדו למטה ואכלו לחם ואבלו סלקא דעתך? אלא אימא נראו כמי שאכלו ושתו. אמר רב יהודה אמר רב [בא] מה שעשה אברהם למלאכי השרת בעצמו עשה הקב"ה לבניו בעצמו [מה] שעשה אברהם ע"י שליח, עשה הקב"ה לבניו ע"י שליח: °ואל הבקר רץ אברהם °ורוח נסע מאת ה', °ויקח חמאה וחלב °והנני ממטיר לכם לחם מן השמים, °והוא עומד עליהם תחת העץ °והנני עומד לפניך שם על הצור [וגו'], °ואברהם הולך עמם לשלחם °וה' הולך לפניהם יומם, °ויקח נא מעט מים °והבית בצור ויצאו ממנו מים ושתה העם ופליגא דר' חמא בר' חנינא דאמר ר' חמא בר' חנינא וכן תנא דבי רבי ישמעאל בשכר שלשה זכו לשלשה בשכר המאה חלב זכו למן, בשכר "והוא עומד עליהם זכו לעמוד הענן, בשכר יוקח נא מעט מים זכו לבאר של מרים. °יוקח נא מעט מים ורחצו רגליכם. אמר רבי ינאי ברבי ישמעאל אמרו לו וכי בערביים חשדתנו שהם משתחוים לאבק רגליהם כבר יצא ממנו ישמעאל, °ויירא אליו ה' באלוני ממרא והוא יושב פתח האוהל כחום היום" מאי "כחום היום" אמר רבי חמא בר' חנינא אותו היום יום שלישי של מילה של אברהם היה ובא הקב"ה לישאול באברהם הוציא הקב"ה חמה מנרתיקה כדי שלא יטריח אותו צדיק באורחים, שדריה לאליעזר למיפק לברא, נפק ולא אשכח אמר: לא מהימנא לך היינו דאמרי' חמן ליית הימנותא בעבדי, נפק אידהו, חזייה להקדוש ברוך הוא דקאי אבבא היינו דכתיב °אל נא תעבור מעל עבדך, כיון דחזא דקא אסר ושרי אמר לאו אורח ארעא למיקם הכא היינו דכתיב °וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו וירא וירץ לקראתם: מעיקרא אתו קמו עליה כי חזיודו דהוה ליה צערא אמרו לאו אורח ארעא למיקם הכא, מאן נינהו שלשה אנשים? מיכאל וגבריאל ורפאל: מיכאל שבא לבשר את שרה, רפאל שבא לרפא את אברהם גבריאל אזל למהפכיה לסדום, והא כתיב °ויבאו שני המלאכים סדומה בערב: דאזל מיכאל בהדיה לשוביה ללוט, דילמא נמי [דכתיב] °ויהפוך את הערים האל" ולא כתיב ויהפכו' שמע מינה, מאי שנא לגבי אברהם דכתיב °כן תעשה כאשר דברת", ומאי שנא לגבי לוט דכתיב

נראין כלוכלין ושותין. ובסדר אליהו רבה קתני לה כלשונו שמואל נראין כלוכלין ושותין חלש לוכלין ושותין ממש מפני כבודו של אברהם ופליגא דרבי חזייה להקב"ה דקאי אבבא. והייט דכתיב (בראשית יח) אל תעבור מעל עבדך כלומר שמעת שהשכינה היה רוצה להסתלק מעל אברהם, ובמפרש (שבת דף קכז.) משמע שלפי שרלה אברהם ליתן לקראת אורחים ולהכניסם תחת להקב"ה להמתין עד שיכנים אותן דדרכיו מיניה גדולה הכנסת אורחין מהקבלת פני השכינה וקאמר נמי התם בח ורחה שלח כמדת הקב"ה מדת בשר ודם מדת בשר ודם מן הקטן יכול לומר לגדול ממתן עד שתבא לתלך ואילו בהקב"ה כתיב אל תעבור: **והוא** רחמנא לבעי לגלוגי. ואימה לתמריץ בברחמים רבה (פרשה י) דתין מלתך תחד עושה שתי שליחות ויש לומר דכתן לה עשה שתי שליחות אחת בי שם מעשה אחד שביקר את שרה וכשהלך משם לסדום לו הוחללה שליחות אחרת ודוקא במקום אחד תין עושה ג' שליחות וכב"ר (שם) יש שרשלו את להגיל את לוט ורפואת אברהם היתה מזכרת ואפילו את כמו כן לרפואת אברהם תשיב הכל שליחות אחת לרפואה והללה ענין אחד הוא הקשה הר"ר אלחנן הא משמע ליתנא דקאי שתשיבם שלילותו כדכתיב (בראשית יט) "ויחזיקו האנשים בידו" וכתיב "ויולילוהו ויניחוהו מחוץ לעיר" וכתיב בתריה שאמר ליה מלאך שבא להפוך את סדום כי לא תוכל לעשות דבר עד בואך שמה ויש לומר שתשיבם שלילותו תוך לעיר ומיכאל הלך עמו עד לוטר וגבריאל היה מנוח לותו למכר: למה

פסיא קניא °ואל הבקר רץ אברהם" אמר רב יהודה אמר רב *"בן בקר" אחד "רך" שנים, "וטוב" שלשה, ואימא חד בראמרי אינשי 'רכיך וטב'? א"כ לכתוב 'רך טוב' מאי "וטוב" ש"מ לדרשה, אימא תרי? מ"טוב" לדרשה "רך" נמי לדרשה, מתיב רבה בר עולא ואיתימא רב הושעיא ואיתימא רב נתן ברבי הושעיא °ויתן אל הנער וימהר לעשות אותו": כל חד וחד יהביה לנער חד, °ויקח חמאה וחלב ובן הבקר אשר עשה ויתן לפניהם: דקמא קמא דמטיא אייתי לקמיידו, ולמה לי תלתא תסגי בחד? אמר רב חנן בר רבא כדי להאכילן שלש לשונות בחדדל, אמר רבי תנחום בר חנילאי לעולם אל ישנה אדם מן המנהג שדרי משה עלה למרום ולא אכל לחם, מלאכי השרת ירדו למטה ואכלו לחם ואבלו סלקא דעתך? אלא אימא נראו כמי שאכלו ושתו. אמר רב יהודה אמר רב [בא] מה שעשה אברהם למלאכי השרת בעצמו עשה הקב"ה לבניו בעצמו [מה] שעשה אברהם ע"י שליח, עשה הקב"ה לבניו ע"י שליח: °ואל הבקר רץ אברהם °ורוח נסע מאת ה', °ויקח חמאה וחלב °והנני ממטיר לכם לחם מן השמים, °והוא עומד עליהם תחת העץ °והנני עומד לפניך שם על הצור [וגו'], °ואברהם הולך עמם לשלחם °וה' הולך לפניהם יומם, °ויקח נא מעט מים °והבית בצור ויצאו ממנו מים ושתה העם ופליגא דר' חמא בר' חנינא דאמר ר' חמא בר' חנינא וכן תנא דבי רבי ישמעאל בשכר שלשה זכו לשלשה בשכר המאה חלב זכו למן, בשכר "והוא עומד עליהם זכו לעמוד הענן, בשכר יוקח נא מעט מים זכו לבאר של מרים. °יוקח נא מעט מים ורחצו רגליכם. אמר רבי ינאי ברבי ישמעאל אמרו לו וכי בערביים חשדתנו שהם משתחוים לאבק רגליהם כבר יצא ממנו ישמעאל, °ויירא אליו ה' באלוני ממרא והוא יושב פתח האוהל כחום היום" מאי "כחום היום" אמר רבי חמא בר' חנינא אותו היום יום שלישי של מילה של אברהם היה ובא הקב"ה לישאול באברהם הוציא הקב"ה חמה מנרתיקה כדי שלא יטריח אותו צדיק באורחים, שדריה לאליעזר למיפק לברא, נפק ולא אשכח אמר: לא מהימנא לך היינו דאמרי' חמן ליית הימנותא בעבדי, נפק אידהו, חזייה להקדוש ברוך הוא דקאי אבבא היינו דכתיב °אל נא תעבור מעל עבדך, כיון דחזא דקא אסר ושרי אמר לאו אורח ארעא למיקם הכא היינו דכתיב °וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו וירא וירץ לקראתם: מעיקרא אתו קמו עליה כי חזיודו דהוה ליה צערא אמרו לאו אורח ארעא למיקם הכא, מאן נינהו שלשה אנשים? מיכאל וגבריאל ורפאל: מיכאל שבא לבשר את שרה, רפאל שבא לרפא את אברהם גבריאל אזל למהפכיה לסדום, והא כתיב °ויבאו שני המלאכים סדומה בערב: דאזל מיכאל בהדיה לשוביה ללוט, דילמא נמי [דכתיב] °ויהפוך את הערים האל" ולא כתיב ויהפכו' שמע מינה, מאי שנא לגבי אברהם דכתיב °כן תעשה כאשר דברת", ומאי שנא לגבי לוט דכתיב

ויפצר